

kastanjes

natuurboekje
van

herfst 2008

Hoi! De ene kastanjeboom is de andere niet. Er zijn wilde en tamme kastanjabomen. Vanaf oktober gaan mensen kastanjes rapen. Zakken vol! Zijn dat nu wilde of tamme kastanjes?

Tamme kastanjes zijn eetbaar. Gekookt of gepoft. Je kunt kastanjepuree maken. Of een lekkere kastanjetaart.

Wilde kastanjes eten we niet. Die smaken bitter. Maar dieren zijn er gek op. Herten, schapen, wilde zwijnen, bosmuizen: ze eten hun buik vol. Kastanjes zijn heel voedzaam.

Met dit natuurboekje ga je op zoek naar kastanjabomen.

Tamme kastanjes kun je poffen in de magnetron. Kort erin doen [\pm 20 sec.], dan laten afkoelen, pellen en smullen maar. Wél van tevoren met een scherp mes een kruisje in de schil maken. Anders ontploffen je kastanjes!

Wilde en tamme kastanjbomen hangen in de herfst vol kastanjes. Maar toch zijn het heel verschillende bomen. Ze zijn zelfs geen familie! Kijk maar naar de bladeren. Het blad van de tamme kastanje is langwerpig en gekarteld. Het blad van de wilde kastanje is net een hand met vingers. En dan de bloemen, in de lente. De wilde kastanje heeft grote, opvallende bloemen die als een kaars rechtop staan. Meestal wit met gele en roodachtige vlekjes. De tamme kastanje heeft crèmekleurige pluimen met kleine bloempjes.

Ga eropuit om kastanjes te zoeken. Wilde kastanjabomen staan vaak in parken en langs lanen. Tamme kastanjabomen komen minder voor. Soms zie je ze in bossen of in grote, oude tuinen.

Kastanjes gevonden?

Waar stond jouw kastanjeboom?

Hebben alle kastanjes ongeveer dezelfde vorm? _____

Wat voor vorm[en]?

Tamme kastanjes hebben een pluimpje aan de top. Heeft jouw kastanje ook een pluimpje? _____

Aam

Bekijk ook een paar bolsters. Daarin zitten [of zaten] de kastanjes verpakt. Op de bolsters van tamme kastanjes staan dunne, vlijmscherpe stekels. De bolsters van wilde kastanjes hebben minder stekels [maar prikken ook!].

Wat voor kleur[en] hebben de bolsters van jouw kastanjeboom? _____

Tel hoeveel kastanjes er in een bolster zitten [of zaten]. _____
Hebben andere bolsters er net zoveel?

Elke kastanje heeft een plekje waarmee hij aan de bolster vastzat.
Zie jij dat plekje? Wat valt je op?

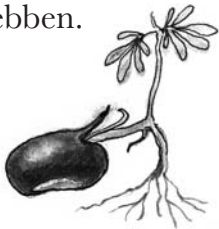

wild.

Wilde kastanjbomen heten ook wel paardenkastanjes. Maar wat hebben paarden met kastanjbomen te maken? Misschien zit het zo. In de herfst laten kastanjbomen hun bladeren vallen. Op de plek waar de bladsteel afbreekt van de tak, zit een 'litteken'. Bij de wilde kastanjeboom heeft dat litteken de vorm van een hoefijzer. Met kleine gaatjes eromheen: net de spijkers van het hoefijzer. Kijk maar of je op een kastanjetak zo'n hoefijzertje ziet.

Met een kastanje kun je je eigen kastanjeboom kweken. Leg de kastanje eerst een maand of twee in de koelkast, dan ontkiemt-ie beter. Stop 'm daarna in een potje aarde en zet 'm op een lichte plek. Geef af en toe water. En dan... geduld hebben.

Post In het vorige boekje over de langpootmug stond een rijtje dieren, en wij vroegen: insect of geen insect? Vlieg, lieveheersbeestje, langpootmug, vlo, hommelmier, vlinder, sprinkhaan, libel, honingbij, wesp en kever zijn allemaal insecten. Ze hebben zes pootjes. Teek, duizendpoot, pissebed en kruisspin zijn geen insecten. Ze hebben meer dan zes pootjes. Sommigen van jullie dachten dat de teek een insect was. Maar het is een soort spinnetje: met acht kriebelpootjes en een snuit waarmee hij gaatjes kan boren. Over dit bloeddorstige beestje zullen we óók eens een natuurboekje maken!

Doe je mee? Teken, schilder of knip en plak over de herfst. Kies je eigen onderwerp: gekleurde herfstbladeren,

kastanjes rapen, eekhoorns die eikels begraven, noem maar op. Stuur of mail je 'kunstwerk' vóór 17 oktober 2008 naar het Limburgs Landschap. Wie weet staat jouw inzending dan in het volgende natuurboekje!

Kastanje-weetje Aan de takken van de wilde kastanjeboom komen in de winter grote, plakkerige knoppen. Daaraan kun je deze boom herkennen.

Stichting het Limburgs Landschap
postbus 4301, 5944 ZG Arcen
telefoon [077] 473 75 75
fax [077] 473 75 76
e-mail info@limburgs-landschap.nl

*Deze kinderbijlage is mogelijk
gemaakt door de Nationale
Postcode Loterij.*

*Samenstelling en tekst Ditte Merle
Tekeningen Wil Kroon*

*Extra natuurboekjes zijn voor
scholen en natuurgroepen gratis te
bestellen bij Het Limburgs
Landschap.*